

pre tóte caile si intre tóte impregiurările se reducemu cheltuielile. In ceea ce privesce pre tieranulu nostru, acésta se pote intemplá usioru. Se ne aducemu numai putien aminte de timpurile cam de inainte cu diece ani. Pre atunci tieranulu nostru cheltuiá putien pentru cas'a si imbracamintea sa. Femeia sa provedeau intréga cas'a cu panz'a, cu panur'a trebuintioasa, lucrata cu manile sale in timpulu de iérn'a, cand si altcum nu avea ocupatiune la economia campului, si cu chipulu acesta banii, ce-i realisá din rodurile campului, i-potea investi in lucruri productive: in vite, in pamant, sau in instrumente de economia.

Prin trecerea lumii dela industri'a de mana la industri'a de fabrica s'a intemplatu si in viéti'a si economia tieranului o schimbare fórte insemnata.

La industri'a de fabrica nu se pune pré mare pondu pre trainici'a obiectelor produse. Caracteristic'a si chiar forci'a acestei industriei este: a produce multu, ca se pote vinde eftinu, si a dá obiectelor produse unu lustru, prin care se atraga, si asia dicendu se insiele ochii lumii, cá se le cumpere.

Omua este si tieranulu nostru. Vine la orasii, vede ca cu bani la parere putieni pote cumperá panza si panura mai frumósa la ochi, decât panz'a, ce o produce cu multe greutati si cu multa truda soci'a sa; — se lasa sedusu, si o cumpera, gandindu, ca nu se platesce, ba ar fi chiar peccatu, cá sè-se mai trudésca soci'a sa cu prepararea panzei si a panurei.

Cu acestu modu de gandire si lucrare s'a inceputu apoi indata necazulu. Panz'a si panur'a cumperata nu tiene nici a diecea parte din ceea ce tiene panz'a si panur'a de casa. Acésta ar mai fi, cum ar fi, dar langa ea se mai adaoga, ca femeia preste iérna nu a avut lucru, timpulu s'a perduto; si pentru lucruri rele s'au detrasu sume nu nensemnat de bani dela lucruri si investiuni productive.

Obiectele de industria au fost parte mare preparate in streinatate, si pana cand streinatarea cumperá cu bani scumpi productele nostre, mergea cum mergea. Astadi inse cand strainatatea se pote provedé cu bucate mai eftine, suntemu strepusi in o crisa economica generala.

Cine are de unde perde, pote se pérda in timpuri de crisa, pentruca trecendu cris'a se pote rehabilitá mai usioru cu ajutoriulu capitalului remas. La noi la romani este altcum. In genere nu avemu multu de perduto, pentruca totu ceeace avemu, este putieni, si cele mai mici perderi le semtimu fórte greu, pentruca se pote se ne duca la, „vat'r'a reee,“ ne potu face, cá se remanemu, precum se dice „cu sufletulu.“

*   *   *

In timpuri grele omulu face de regula totu feliulu de combinatiuni, cum se-si ajute, cá se pote scapá de crisa. Astfelie dupa cele ce s'au intemplatu la noi in tiéra in anulu curentu tóte capetele mar, de cari dispune tiér'a cugeta, si publica diferite planuri economice. In un'a inse convinu toti. Toti dicu, ca la noi in tiéra cris'a se pote paralisá pentru viitoru numai daca pre langa agronomia vomu introduce si stabilimente de industria, in cari se preparàmu cele ce ne trebuesc aici acasa, si se ne scapàmu de a fi tributari streinatàtii.

Pana se voru realizá inse aceste planuri, va mai trece multu, pentruca la ridicarea industriei pre o cale mai intinsa trebuesc capitale inseminate, si lucratori eu cunoscintie technice, de cari pana acum tiér'a nostra nu dispune in mesur'a trebuintioasa.

Astfelie pana cand se voru schimbá acestea, si se voru realizá, pote se mai trebuiésca timpu multu, timpu, pre care poporul nostru cu mediilele, de cari dispune, nu-lu pote acceptá — fara mari perderi.

*   *   *

Noi romanii am avutu, si mai avemu si astadi industria. Avemu industri'a de casa, carea pana bine de curend ne provedeau cas'a cu tóte cele trebuintioase. N'avemu deci nimicu alt'a mai urgentu de facutu, decât ca in locurile, pre unde ea a cam disparutu, se-o reactivàmu, ér pre unde este, se-o promovàmu, se-o incuragiàmu. A fost unu timpu, de carele cu totii ne potem aduce bine aminte, cand iérn'a tóta cas'a romanului dela sate, ba chiar si din orasie era ocupata cu torsulu, ér cand se apropiá primavér'a colo catra postulu Pasciloru, nu era casa romanésca, in care se nu se afle resboiu, si in carea se nu se tiésa. Astadi resboiulu este o mobila mai rara, si cu cât s'a mai ràritu, cu atât si-a facutu locu necazulu. Cá se-lu scótemu pre cestu din urma este neaperatu de trebuintia se-lu introducemu de nou in fiacare casa pre celu dantain, si-se deprindemu pre femeia romana se-lu manueze ca istetimela si laboriositatea-i cunoscuta.

Cand s'a tienutu espositiunea romana din Sibiuu, lucrurile espuse cá productele maniloru femeii romane au produsu admiratiune. S'a constatatu adeca pre deplin, ca la noi esista tóte conditiunile unei industriei, esista capacitate, esista gustu si materiele brute in abundantia.

Ne-a impededecatu, si ne impedeca si astadi numai preocupatiunea, ca fiendu produsele industriei casei romane, lucruri de mana, sunt pré scumpe in reportu cu pretiulu, cu carele potem

cumperă acele produse din dugheanu. Va se dica aceste produse au numai unu reu. Sunt scumpe.

Se dice inse si cu dreptu cuventu, ca lucru bunu nu este scumpu. Nu este scumpu pentru aceea, pentruca tiene mai multu, ne face servitius timpu mai indelungatu. In casulu de fabrica nu este scumpu nici pentru aceea, pentruca n'am datu bani pre elu, ci ne costa numai materiele brute, ér spesele de productiune, cari mai de regula intrecu spesele materiei brute, le-am platit u lucrulu nostru intrunu timpu, cand cu altu lucru si altecum nu ne-am fi potutu ocupá si, ar fi remasu nentrebuintiatu.

* * *

Fara a-ne ocupá cu motivarea mai departe a acestui obiectu, de carea speràmu ca dupa cele dise nu mai este trebuintia, se vedemu, cari aru fi medilócele, prin cari s'ar poté reactivá si introduce pre o cale mai intinsa industri'a de casa.

In Romani'a s'a facutu in timpulu din urma multu pre acestu tereuu. Regin'a poeta a introdusu in salonu portulu tierancei romane, si astfeliu acum damele romane din societatea alésa in loculu metasei din Paris si Lion pórta cretintia, produsa de man'a tierancei romane. S'au constituitu apoi societati de incuragiare si astfeliu multe mani romanesci sunt astadi ocupate.

La noi, la romanii de dincóce inca se pote urmá astfeliu N'avemu alt'a de facutu, decât noi cei chiamuti a luminá si conduce poporul, se-i arétamu, ca reu a facutu tieranulu, cand a scosu resboiulu din casa, si ca reu face cand in locu de panura si panza facuta de soci'a sa pórta panura si panza din dugheanu, carea in reportu cu trainici'a unei'a si a altei'a este scumpa, si nu-i face acelu bunu servitius, pre carele i-lu face cea dantaiu.

Invetiatur'a in teoria este buna, dar mai buna este, cand va fi ajutata si prin exemplulu nostru alu celoru intelectuali, cand adeca noi inca vomu veni in ajutoriu cumperandu in casele si pentru trebuintiele nostra tieseturi si producte ale maniloru tieranei romane.

Nu ne vomu insielá nici decât in acést'a. Vomu cumperă de exemplu scerguri, servete, măsie, haine de patu si preste totu albituri, covore si altele cu unu pretiu dóra mai scumpu; dar dacea le vomu cumperă astadi, nu vomu patí, cá si cu lucrurile, pre cari le cumperàmu din fabrici streine, cá se avemu trebuintia a-le cumperá si mane; ci le vomu avé pre timpu indelungatu, si ori de câte ori le vomu intrebuintiá, ne voru face placere, sciindu ca sunt lucruri bune si cu rate, si aducendu-ne aminte ca prin cumperarea loru am contribuitu dupa puterile nostra la ridicarea industriei nationale.

Doue lucruri fórté insemnate vomu poté realizá prin reactivarea industriei nostra de casa, vomu dá tieranulu unu nou isvoru de cascigu, si-lu vomu face se-se provéda elu insusi cu cele trebuintiose fara se aiba trebuintia de a-si cheltui banii cei destul de scumpi pre lucruri rele si de putienă trainicia.

Am scrisu acestea, cá se ne implinimu o detorintia, si apelàmu la toti cei chiamati a gândi asupra cestiunie si a-i dá importanti'a, ce-o merita.

Discursulu *)

pronunciatu de comisariulu consistorialu, parintele protosincelu Iosif Goldisiu la deschiderea sinodului protopresviteralu electoralu alu Aradului, tienutu in 9/21 Ianuariu 1885.

Domniloru Alegatori !

Unulu din cele mai frumóse drepturi constitutionali, garantate bisericei nostra prin stat. org. este dreptulu slegerii de protopopu: căci „protopopulu“ dupa intielesulu acestui nume este antaiulu intre preotii unei parti constitutive a diecesei; dupa numele „protopresviteru“ este antaiulu intre betrâni, este in tractulu protopopescu celu mai intieleptu cu invetiatur'a si cu svaturile sale; elu dupa demnitate este in protopopiatu ce este episcopulu in diecesa, in cát protopopulu cu dreptulu se numia odinióra si horoepiscop.—Ore Domniloru ! ce ar cugetá o multime de calatori nainte de plecarea trenului, séu caletorii pe mare nainte de a pleca corabi'a, cand li s'ar spune ca respectivulu conducatoriu séu capitán nu dà destula garantia prin capacitatea si tresvi'a sa ?

Fara indoéla mai buurosu s'ar intórce toti innapoi, de cát sè-si espuna interesele si viéti'a unei conduceri fara garantia.— Dupa Ioanu Gura de auru: biseric'a este o corabia santa; catargulu ei, ce-si inaltia gloriosulu seu vîrfu pana la ceriu, este lemnulu crucii, de pe care vâlvaescu vintrelele invetiaturei evangelice, umflate de respiriulu duhului săntu: cărm'a ei este credinti'a, proprietariulu Isus Christos: cărmaciulu Petru si cejalalti Apostoli, carii impreuna navighează; caletori corurile credinciosiloru, plutirea ei trece prin viforosulu Oceanu alu timpului, cursulu i este pururea salutariu, scopulu—fericirea. In condusarea corabiei dupa Apostoli au urmatu barbatii Apostolesci, episcopii si preotii. Déca e mare responsabilitatea preotului innaintea lui Dumneieu si a ómeniloru pentru credinciosii concre-

*) Fiindu siródele protopresviterali, nesce corporatiuni de mare importanta in viéti'a nostra bisericésca-constitutionale ne tienemus de detorintia a publicá acestu discursu pentru valórea sa intrinseca, ér in numerulu viitoru vomu publicá per extensum protocolu sinodului protopresviteralu din 9/21 Ianuariu a. c. Red.

diuti conducerii sale,— cu cât mai mare e responsabilitatea protopopului, carui'a i-sunt concreti credinciosii si preotii unui protopopiatu?— Detorintiele densului sunt detorintiele capitanului corabiei, care numai atunci le va poté implini, deca va avea invetiatur'a receruta spre a sci conduce si pastrá corabi'a in tóte partile ei nevamenteata: va avea tactul de a sustiené pacea si buna intielegere intre caletori; in urma va fi intieleptu si precautu de a paralisá venturile amenintiatore din afara.— Protopopulu ca pastoriu sufletescu intomesce tainele si luminéza clerulu si popornu submanuatu prin invetiaturi edificatore; pentru ca dupa cum dice canonulu 19 alu sinodului Trullan: „Se cuvine celor ce sunt inainte statatori ai bisericilor, a invetiá in tóte dilele si cu deosebire in Dumineci pre clera si pre poporu cu vintele pietatii si ale dreptei creditintie.“ Er Santalu Vasiliu spune sentint'a infioratore, ca: „Acel'a, cui s'a incredintiatu diregatoriu de a invetiá, deca s'a lenevitu a binevesti, se judeca de ucidetoriu.“ — Mai alesu in dilele nóstre semtimu tristulu adeveru ca: „secerisiliu e multu, dar lucratorii sunt pucini“ (Mateiu 9. 37, Luc'a 10. 2.) Si poporulu, care prin cultura nu poate tiené concurinta cu celealte popóre, acel'a treptatu si-pierde insemnatarea, si responsabilitatea cea grea pentru perdere nu cade pre poporu, ci pre aceia, caror'a li este incredintata condescerea lui. — Protopopulu, ca demnitariu superéza causele administrative si judecatoresci, si represinta tractulu seu in coatingere cu corporatiuni — in — si afara de biserica; spre care scopu trebuie se fie activu si neobositu, caci activitatea este simbolulu vietii, neactivitatea alu mortii.— Ca judecatoriu se aiba in vedere, ca pana cand statulu pedepsesce, biserica érta; se aiba iubire de dreptate, caci elu — dupa Pavelu Apostolulu „Este detorasiulu fisice carui omu, celui tare ca celui slabu, celui invetiatus ca celui nesciutoriu, celui intieleptu ca si celui nebunu“ (Rom. 1. 14.) — E tu este midilictoriu intre Dumnedieu si omu; omu alu lui Dumnedieu la poporu, si omu alu poporului la Ddieu; este angeru de pace si la usi'a mormentului. — Protopopulu dar cu deosebire trebuie se fia omu de minte si de inima: acesti doi factori numai intruniti potu fi salutari, caci lumin'a reu intrebuintata aprinde si consuma, iubirea inimei ne condusa de minte e órba. — DVóstre dar Dlor alegatori, insufletiti pentru o persóna séu alta dintre candidati, cumpeniti bine, ca dintre cei buni se alegeti pre celu mai bunu; care se pota stá cu fala in fruntea acestui protopopiatu, conducendu-lu spre binele bisericei si natiunei nóstre.

Cuventare

despre modulu cum se petrecemu dilele de Dumineca si serbatore.

„Si amu cadiutu la páment si amu audita glasu dicandu-mi Saule! Saule! ce me gonesci? Era eu amu respunsu: Cine esti Dne? si au disu cáttra mine. Eu sunt Isus nazarinénu, pe carele tu-lu prigonesci.“

Fapt. Ap. cap. 22. v. 7—9.

Intre serbatorile nóstre religiose cele mai insemnante suntu acele in care tienend revista asupra stării nóstre morale, trediendu-se consciintia, aceea niscata de dorere pentru fara de legile comise neindemnata la fapte bune crestinesci si morale.

Acestea sunt momintele cele mai stralucite inviatia unui predicatoru seu pastoriu sufletescu, cand sub decursulu invatiaturi sale religiose indupla spre primire inimile ascultatorilor, umplendu de baturie sinulu celoru drepti si storcendu suspine si lacrimi amare din inimile pacatosilor.

Momintele aceste pline de suspine si pocantia sunt in efusula loru moralu forte bogate si stralucitoare.

Asia de insemnata este si diu'a acésta de adi I. A. in care luandu-le la inim'a nóstra — ne intrebamu seriosu: ca cumu amu fostu in trecutu si cu ce felu de slabiciuni am avutu a ne lupta? ca cătu de departe amu remasu noi de modelulu perfectiunii adeca de Dlu Isus Christos? Responsurile date la acest'a intrebare ne-va arata gradulu moralitatii nóstre in tóta golatarea ei.

Spre ajungerea scopului acestui'a mi-amu luatu de tem'a vorbirei mele textulu citatu mai susu, in care apostolulu Pavel cunoscutu sub numele séu Saul insusi si-descrise eu tóta precisiunea minunat'a sa intórcere la crestinismu. „Si au fostu candu mergeam eu, si me aprapiamu de Damascu, intru ameadiadi, fara de veste a stralucit u din ceriu lumina mare impregiurulu meu. Si amu cadiutu la pámentu, si amu auditu glasu dicendu-mi: Saule! Saule ce me gonesci? Era eu amu respunsu: Cine esti Dne? Si au dis cáttra mine Eu sum Isus Nazarinénu pre carele tu-lu gonesci! Intemplarea acésta la prefacutu in vasul celu alesu alu bisericei lui Christosu sub numele de Pavel Apostolulu.

Astfelu de intemplari insemnante si decidiatore se intempla si in viatia nóstra, dar suntu ocazioni candu streucesee naintea consciintiei nóstre sufletesci tulburate de remuscările fara de legilor, modelulu celu mai perfectu alu santeniei, si atunci suna in urechile nóstre cuvintele mantuitorului Christosu: Saule! Saule! ce ne gonesci? Deci eu diu'a de astazi o tienu de o astfelu de ocazie I. A. carea nu e alta decat u serbatore ce ne pregatesce spre primirea mantuitorului ce s'a aratatu in lume. De aceea amu luatu eu de tem'a vorbirei mele de astazi cuvintele acestea Omule? omule! ce me gonesci.

Si pana candu voi desfasura eu tem'a mea ve rogu se fiti cu luare aminte.

Omule omule ce me gonesci?

1. Voiescu mai antau de tóte a ve esplica intielesulu dicerei.

Cuventulu gonescui, este cunoscetu tuturora, deci nu se poftesce ca se vi-lu si documentezu, ca mergendu Saulu la Damascu „ca si pe cei ce erau acolo se-i aduca legati la Ierusalimu, ca se se pedepsesca intru adeveru sau gonitu crestini, si prin trensii si Isusu Christosu.“ Deci prigonindu Saul pre urmatorii lui Chris-

tosu, s'au nisuitu spre sterpirea invetiaturilor lui. Asia facemu si noi I. A. deca prin vorbele, faptele si cugetarile nostre necinstima pre Isusu Christosu. Deci de cate ori nu luamu in socotintia poruncile lui, de atatea ori lucramu seu din usiorintia seu rea vointia contra santei lui cause si tot de atatea ori potemu audi cuvintele lui Isusu Christosu dicandu-ne „omule! omule! ce me gonesci? Casi cumu ne ar intreba orbul ce esti! pontru-ce despretuiiesei tu invatiatur'a mea, carea este bas'a salutei si a mantuirei tale? De ce nu recanosc in acea santa invetiatura originea ei ddiésca? Neputinciosule! de ce ti-se pare cas'a mea de rugaciune si taiaele legii mele atatu de mici si ne inseminate? De ce incunjari si uresci cetirea cartiloru sante? Nesocotitule! de ce despretuiesci porunc'a mea cea datator de cinozura spre a poté trai in pace cu famili'a ta si in corelatiune bune cu de aprópele teu? De ce treci peste marginile activitatii, a moderatiunei, blandetiei si-a dreptatii? De ce uresci jugulu meu, care e atat de usior? de ce nu imbratiosiedi chemarea mea ce e atat'a de placuta? Impetratile! de ce desconsideri si torturedi pretenii mei, pre care mi-a datu mie parintele meu celu crescu? De ce-mi resplatesci binele primitu cu reul? De ce conduci pre amicii mei prin faptele si vorbele tale ademenitor la reu? De ce-i scurti in averi si-i vatemi in onórea loru?

De ce-ti astupi urechile ca se nu audi plangerile nefericitoru si usile tale le incui, ca se n'ajutori pre cei saraci? Ad-varu! adevaru! dicu vóua: ca ori ce n'ati facutu unu'a dintru acesti mici ai mei n're n'ati facutu; dar vai de ce me gonesti?

Acest'a e intielesulu cuvintelor lui Isus Christosu citate mai susu'.

Dar voiti voi pote se sciti, ca curentalu acest'a a lui Isus Christosu, candu unde si cum se descopere? Si acésta vi-o spunu numai ascultati!

II.

Unde se descopere glasulu acest'a a lui Isus Christosu: *Omule! omule! ce me gonesci?* Raspundu: ca in launtru-lu nostru in consciintia nostra sufletesca. Acolo la auditu acelu glasu si Saul si de acolo vine ca sotii lui nu l'au auditu.

Fiesce care omu are in viati'sa mominte candu alinanda-se pasiunile si dorintiele, — se da timpu consciintiei sufletesci spre a si reprivi trectululu. — In aceste mominte de liniste, candu tote simtirile nostre dormu — si numai consciintia sufletesca privighéza — in aureol'a ddieirei datator de viatia si fericire cu nemarginit'a-i dragoste, apare Dlu nostru Isus Christosu restigaitu pre cruce pentru peccatele nostre. — Inse pe langa tote infatiosierile aceste maretie, ca nisice fantome inspaimantatore aparu si peccatele nostre, — si atunci fara voia audim glasulu Dlu Isus Christosu dicandu ne: *Omule! omule! ce me gonesci?* I. A. de ar fi peccatele nostre chiar atat de mari; ca a lui Saul, care si-a propus esterpierea urmatorilor lui Christos, sau chiar si numai ca a unor pacatosi ordinari e totu atat'a; glasulu acel'a resuna, si noi trebuie se-lu audim acel'a in launtru-lu nostru.

Dar 'lu si audim acusi mai incetu, acusi mai tare, acusi mai blandu, acusi mai amenintatoru. — De multe ori l'a-auditu acest'a si Saul, dar nici odata in asia masura tunatore, ca in mijloculu gonirei crestinesci cand se apropiá de Damascu.

Mare influint are asupra acesteia dispusetinea nostra sufletesca, impressiunile externe, feliul

luerariloru nostre, dar mai vertosu meditatiunile nostre care ne reinprospeteaza trectulul nostru. Alt-cum suna glasulu acest'a alu Dlu nostru Isus Christos in consciintia sufletesca a unui Irod seu a lui Iud'a, altecum in a unui Nicodimu sau Petru, pentru ca cel ce au voit a omori pre prunculu Isus, cel ce la vendut cu sarutarea sa: acelora le suna in unu modu cu mult mai grozav, decat fariseului setos si iubitoriu de invatiatur'a lui Isus Christos, seu si a invatiacelului cel-se prin amar'a sa plengere si adeverat'a sa pocaintia ceru ertarea lapadarii sale, alt-cum suna acelu glasu in consciintia acelora, carii se roga impreuna cu David „*Sterge fara de legea mea si de pechatulu meu me curiatesce*“ ps. 50. v. 2.

Er intrebandu-me voi, ca candu se poate audi glasulu acesta? Ve raspund: ca in tot minutul si la tota ocazie de cate ori dragostea lui Isus Christos ne face a semti in cunoșcerea iachinstiunei nostre, că noi suntemu nevrednici de jertfa dragostei sale. — Deci si in eas'a acésta santa a lui Ddieu, sub decursul serviciului divinu, afara in sinul naturei, ba chiar si in linistita nostra sengaritate potem audi acelu ddiесeu glas, ori unde ne vine in minte bunatatile ce amu intrelasatu a le face si retelele ce le am facutu. In astfel de ocazii cutremuranduni-se consciintia, desi nu in asia masura ca a lui Saul, că se ne arance la pamant, si totusi destulu spre a aprinde in noi schinteu'a ascunsa sub spuz'a pechatelor, spre a ne desteptá ca se ni vedem gróznic'a nostra ratacire, se ne abatemu dela reu la iubirea si cinstirea adeveratului Ddieu, care ne arata in fiae ca a merge tot pre aceea cale si mai de parte este chiar aceea ce a intrebaturu Isus Christos *Omule! omule! ce me gonesci?*

Si chiar in acésta se aréta efusulu intrebarii precum ve-ti vedé in partea a

III.

Déca vomu luá noi cuvintele Dlu nostru Isus Christos: *Omule! Omule! ce me gonesci?* in intielesulu in care ar trebui se-lu luam: adeca cand vedem că prin tot pechatulu ce-lu comitemu, ne facemu dusmani noue pe parintele bunatiloru si ne instrainam de celu mai mare facatoriu de bine alu nostru de Dlu nostru Isus Christos; atunci poterea si efectulu intrebarii va fi minunatu. Chiar intrebarea acésta ne arata, că noi, că robi pechatului dintre tote creaturile suntem cele mai nemultiemitore, mai stricate si mai demne de osenda vecinica.

Suntem finti'a cea mai nemultiemitoria intrat'a incat nu numai că abusam de potintiele nostre sufletesci si trupesci, cari ni sunt date de bunatatea ddieesca spre efectuarea si facerea faptelor bune; ci despretuiim si invetiaturile cele salutarie a-le dascalului nostru indreptate spre luminarea nostra, ba nebaganu in séma si poruncile date spre nobilitarea semtieminteloru nostre, cari sunt neaperatu de lipsa la continuarea unei vietii bune.

Noi I. A! suntem fintiele celea mai depravate, caci pana ce animalele neintielegatore conduse de boldulu loru, nu-lu parasescu, pana atunci noi indepartandu-ne de calauzulu vietii nostre, ne facemu robii pofteloru nostre semtiuale.

Ba tot noi I. A! suntem fintiele si celea mai demne de osenda, fiindca că robii pechatului nu numai că ne stricam sanatatea trupului, nunumai că ntempim susceptibilitatea inimei nostre spre dragoste si eserciarea virtutii, ci respingem dela noi dururile binefacatore ce le amu castigatu prin mórtea

Dlui Isus Christos, omorindu-ne sperantia ce ni s'au fagaduitu prin invierea lui Christos, si asia ratacam, că nisce orfani si nefericiti in valea desertaciunilor si apropiandu-ne astfeliu de vieti'a vecinica fara cäta sperantia de mantuire In acea nefericie vecinica cu-vintele acestea a mantuitorului *Omule! Omule! ce me gonesci?* vor fi schimbate cu altele mai gröznice care ni vor dice: „nu ve cunoscu pre voi duceti'-ve dela mine în focul celu vecinicu voi facatorilor de rele.“ Luc'a c. 13—27.

Si acum cand me apropiu de finea vorbirei mele concedeti-mi ca in partea a 4-a a vorbirei mele se ve aratu cum trebue se ne folosim cu-vintele acestea a-le Mantuitorului?

I. A.! Credu că nu este nici unulu dintre cäti ne aflam aicia, care se nu fi auditu vreodata in internulu conscientiei sale cu-vintele acestea a-le mantuitorului *Omule! Omule! ce me gonesci?* atunciă barem cand s'au treditu in trensulu conscientia suflesca; dar pré multi sunt de acel'a, carii nici că au bagatu séma la insemnatatea cuvintelor acelor'a, si déca le au si auditu, au lasatu, ca se resune in *pustie*, său le-a inecatu, in cele mai multe casuri undularea pasiunilor, le-a *anutit*. Déca voimu a trage ceva folosu din cu-vintele acestea a-le mantuitorului, mai nainte de töte trebue se bagamu de séma la insemnatatea acelor'a: si déca amu observatu, că poftele si infocarile trupesci voiescu a-ne insielá la calea peccatum, trebue se passim seriosu contra loru, luptandu contra loru prin rugaciune, prin cetirea cartiloru sante, prin umblarea la biserica si prin cät de dés'a impartasire cu sant'a taina a cuminecaturei, cäci numai acestea sunt armele sufletului, en care le pote devinge.— Nu e permisu a ascunde de naintea Atotscutiorului Ddieu nici o semtire si nici o cugetare, cäci eu scie tainele si cunóisce inimile si rarunchii nostri.

Deci audindu cu-vintele Dlui Isus Christos *Omule! Omule! ce me gonesci?* se na intrebämu cu Saulu cine esti Dómne? ci se cunóscem in cu-vintele acelea glasulu mantuitorului nostru Isus Christos si parendu-ne reu de gresielele si smintele si peccatele nôstre se ne nisuimu prin adeverat'a pocaintia a mari santu numele lui.

La acëst'a ne indémna pre noi exemplulu lui Saulu, carele in cu-vintele acele *Saule! Saule! ce me gonesci?* au cunoscutu glasulu Dlui nostru Isus Christos, pe carele l'a si intrebatu dicendu: „ce trebue se facu Dómne“ la ce i-a respunsu Dlu dicendu: „scolate și te du in Damascu si siedi acolo pana ce-ti vor spune ce trebue se faci.“ E superfluu a ve'nsirá că ce's'a in templatu cu Saulu in Damascu? ve spunu numai, că botediandu-se s'au prefacutu in vasulu celu alese a bisericei lui Christos.

Servésca-ne de modelu exemplulu lui I. A. acel'a ve indenne pre voi la aceea ce trebue se faceti cand auditi cu-vintele acelea a le lui Christos *Omule! Omule! ce me gonesci?* Exemplulu lui ne arata calea dreptatii si a datorintiei, elu ne feresce de a trai numai poftelor si semtirilor si tot elu ne indémna a trai numai si numai Dlui nostru Isus Christos carele au muritu si au inviatu pentru ca si pre noi eliberandu-ne de robi'a peccatum se ne faca madurale bisericei sale sante.

I. A. Scopulu fiesce carei Dumineci ori serbatori este acel'a, ca prin cuventarile si invetiaturile morale ce se tienu in biserici se mijlocësca, indenne si se ne animeze pre noi la fapte bune la fapte adevaratu crestinesti.

Ajunsusian diu'a de adi scopul seu, său ajunsiam cu frumosulu si sublimulu meu scopu? nu sciu, inse fie-mi permis a speră ca l'am ajunsu. Eu barem bunilor mei crestini mi-incheiu vorbirea mea cu acea dorintia ferbinte, ca bunul Ddieu se ve invrednicësca pre voi de acea scutintia a stapanului indestulat cu portarea buna a servului seu credinciosu carea e: „*bina sluga buna si credinciosa peste putinu ai fost credincios peste mult te voi pune, intra in imperati'a mea,*“ si se nu resune in inimile vostre incarcate de pecate in tonu amenintietoriu cu-vintele mantuitorului *Omule! omule! ce me gonesti?* Amin.

Dupa „Fabian.“

Ioanu Istiu,
parochu in Jadani.

D i v e r s e .

* Parastasu. Ieri s'a oficiatu iu biseric'a cathedrala din Aradu cu mare solemnitate unu parastasu pentru fericit'a Ifigeni'a, banonésa de Sin'a — fiindu de facia mai multi membri ai consistoriului, corpulu profesoralu si elevii institutului pedagogico-teologicu.

* Denumire Parintele Pompeiu Dorc'a, parochu gr. or. incomun'a Siustr'a, protopresviteratulu Hassiasinului este denumitul prin Inaltulu Ministeriu de resbelu de ca-pelanu castrensu clas'a a dou'a in armat'a cesaro-regesca.

* Corulu plugarilor din Semlacu, carele in timpulu din urma s'a augmentatu, si a facutu mari progrese sub conducerea invetiatorului Gregorius Rosiu arangéza Dumineca in 27. Ianuariu st. v. a. c. in sal'a birtului mare unu concertu, la care ocazie pentru prim'a data va cantá si sopranulu, adaosu in timpulu din urma la corul de barbatii.

* Multiamita publica. Subscrisulu me afu indemnatu, cu adenca miscare spirituala a aduce multiamita publica stimatului domnului Ioanu Mihailovicu, macelariu si totodata vice epitropu la biseric'a rom. gr. or. din Oradea-mare, carele din adeverata iubire catra inaintarea invetiamentului, a donatu pe partea scolarilor orfani dela scol'a nostra 9 exemplare din „Micul Abecedariu“ de Ioanu Tuducescu, pentru care fapta nobila, in numele scolarilor orfani prin acëst'a i-aducu cea mai cordiala multiemire — rogandu pre bunulu Ddieu ca pre sus numitulu Domnul binefacatoriu, dinpreuna cu pretiuit'a-i familia, spre margaierea si mai departe protectiunea orfanilor se-lu traiasca multi ani fericiți! Oradea-mare, 15 Ianuariu 1885. Elia Bochisiu, invetiatoru si asesoru consistorialu.

* Himenu. Tenerulu Iuliu Vui'a invetiatoru in comun'a Chesintiu a incredintiatu pe Dsiora Eugeniu'a Papu fiica repansatului notariu Gratianu Papu din Halmagiu. Le dorim vietia indelungata.

* Directiunea institutului de creditu si economii „Timisian'a“ a emisu catra actionari provoca care, ca se solvesca rat'a a dou'a de actiuni pana la 22 Februarie a. c. ér rat'a a trei'a pana la 25 Martie a. c. stilulu nou. Solvirile sunt a-se face in modu provisoriu la cancelari'a Dlui advocat Emanuil Ungureanu in Timisióra.

* Bibliografia. In editur'a institutului tipografic din Sibiu a aparutu din „bibliotec'a poporala a „Tribunei“ Nr. 5. „Pacala si Tandala,“ ancedata de Silvestru Moldovanu. Pretiulu unui exemplariu 3 cr. seau 6 bani; Nr. 6. „Iucarii si jocuri de copii“

adunate de P. Ispirescu, culegetoriu tipografu. Pretiulu este 25. cr. sau 50 bani.

Recomandămu aceste brosuri onoratului publicu. Ele sunt fără acomodate pentru carturarii nostri din poporu.

† Necrologu. Tenerulu invetiatoriu din comun'a Apateu Petru Filipu a reposat in Domnulu in 27. Ianuariu st. nou a. c. Remasitiele pamentesci ale repositului s'a depusu spre odichna eterna in 28. Ianuariu in cimitierulu din comun'a Siepreusiu.

Fie-i tierin'a usiōra si memori, a binecuvantata?

† Necrologu. Julian'a Dereste nasc. Tomiciu cu fii Iuliu si Milianu; si ficele: Hermin'a marit. Stefanu Lessco, ofic. la oficiu de dare in Paucot'a, Alecsandr'a marit. Albertu Smreciani not. in Velsiciu, Ecaterina marit. Ilie Crainicu not. in Stamor'a-romana, Rozal'i marit Lichtental Hermanu ofic. comit. in Timisiōr'a, si Mari'a, Sav'a Dereste că frate Ioanu Tomiciu si socia Ecaterin'a că socrii, Mladinu Tomiciu si soci'a Carolin'a ca cununatu si Carolin'a Trautz că nora; — aduceemu la cunoscintia on. publicu, amici si cunoscuti cu inim'a sfasiata de dorere cumca iubitulu sociu, tata, frate, ginere, cununatu si socriu Vasiliu Dereste, aurariu alu st. bisericu rom. gr. or. din Aradu fiindu proovediutu cu st. taine ale cuminicaturi, si-a datu sufletul in manile creatoriului, in 8/20. Ianuariu a. c. in anul alu 55-le alu vietiei sale, si in alu 32-lea anu alu fericitei sale casatorii. — Remasitiele pamentesci ale defunctului au fostu depuse spre eterna odichna, dupa ritulu romanu gr. or. in cimitierulu stei bisericiei din opidulu Pancot'a. — Fie-i tierin'a usiōra si memori, a binecuvantata!

* Unu copacu luminatoru. — In valea Tuscorora, statulu Nevada (Americ'a) s'a descoperit u de una-di un copacu ale carui frunze respandescu o luma atatu de intinsa in cătu in apropierea lui se poate citi in timpulu noptii literile de tipar cele mai mici. Lumin'a frunzelor se vede intro depantare de un quartu de ora. Naturalistii sunt de parere ca lumina provine din nisce mici insecte parazite ce locuesc pe frunzele copacului. — Ce mare economie ar putea sa faca municipalitacilor daca acesti copaci s'ar putea acclimatasa in Europa, d'impreuna cu insectele loru.

* Esplosiunea din Londr'a. In privintia acestei ingrozitoré esplosinni gasimu urmatorele ameneunte prin ziariele straine: Londr'a, 25. Ianuariu, 3 ore 45 minute dupa amediadi. — O cercetare mai amanuntiata la loculu esplosiunii a descoperit o distrugere multu mai mare atatua la Westminster Halle catu si in sal'a Camerei comuneloru. Prin esplosiunea unui pachetu, pe care un aginte politienescu voia se-lu inlature, der pe care-lu tranti josu fiindu-că il ardea la mani, se facu in scara de piatra de la Westminster o deschidatura cu latime de trei picioare si o adancime de patru picioare. Un aginte politienescu si patru persone cadiura in acesta deschidietura. In acoperisulu unde la Westminster s'a facutu, din cauza scudurii esplosiunei, sute dede schidieturi prin care se vede cerulu. A dona esplosiune, care a fostu in fatia salei Camerei Comuneloru, a produsu o mare deschidietura in podeala si desveli in sala chiar sinele de feru pe care este asiediata ea. Sini de feru care au o grosime de 8 tioluri, au fostu smulse de la locuin loru si aruncate la distante mari, tota lemnari'a este sdrumicata, fotoliulu d-lui Gladstone aruncat in aeru, ca si acela alu presiedintelui. Fotoliurile opositiunei islandese sunt distruse, er ale conservatorilor neatinse. In Tower, esplosiunea facu o gaura

in etagiulu alu doilea. Podela este cu totulu distrusa pana la celu din urma etagii. Lemnari'a se aprinse si arse cāta va vreme; el fu stinsu, der sute de puseci au fostu stricate. Zidurile de la Tower, care au o grosime de 15 picioare, au remasu nevatamate. Certeziile politienesci facu a se crede ca atentatorii au fostu femei, care au ascunsu dinamita suptu haine. Doua persoane au fostu arestate pana acum. „Rom.”

AVISU!

Numerulu acesta este ultimulu ce se tramite si la cei-ce nu si-au renoitu abonamentulu; de aceea rogāmu pre dd. fosti abonenti se nu intarzie, ca se potem fi si noi cātu mai prompti intru espeditiune. Domnii abonenti, cari dorescu se aiba cuite despre solviri, suntu rogati se alature cāto 5 cr. pentru francarea epistolei, ca se nu solvēsca 10 in locu de 5. Epistole exoffo se nu ni-se adreseze, că totu de un'a ni-se facu spese de cāte 10 cr. v. a.

Administratiunea.

INVITARE DE PRENUMERATIUNE

la

,BISERIC'A si SCOL'A.“

Foia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Cu inceputulu anului 1885 deschidemu abonamentu nou la „Biseric'a si Scol'a.“

Rugāmu pre toti domnii abonenti de pana acuma, cari dorescu a avé foia nostra si pe viitoriu, se binevoiesca a tramite la „tipografi'a diecesana“ pretiulu de prenumeratiune care e:

Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . . . 5 fl.
" " " " " 1/2 anu . . . 2 fl. 50 cr.
Pentru Romani'a si strainetate pe anu . 14 franci
" " " " " 1/2 anu 7 "

Sprijinulu moralu si materialu, de care pana acuma s'a bucuratu foia nostra, ne indreptatiesce a sperā. că si in viitoriu vomu fi imbratisati de aseminea simphathii calduróse precum si de bunavointia nestramutata a On. Publicu cetitoriu.

Redactiunea.

Concurs.

Pentru ocuparea postului invetatorescu din comun'a Haicovetiū, cettulu Timisiului, prot. Versietiului se escrie de nou concursu cu terminulu de alegere pe 17. Februarie st. v. a. c.

Emolumintele sunt: a) In bani gat'a 300 fl. v.a. b) pentru cercetarea conferintelor 10 fl. v.a. c) 1 1/2 jugeru pamentu aratoriu, d) 1/2 jugeru gradina intra si 1/2 jugeru estravilanu, e) 2 metri de lemne pentru persón'a invetatoriului, f) cuartiru liberu, si g) dela fiecare inmormentare cāte 40 cr.

Doritorii de a ocupá acestu postu sunt avisati a-si trimite suplicele loru instruite conform statutului org. bis. adresate comitetului parochialu la prea on. domnu Ioane Popovici, ppvteru in Mercin'a per-

Varadi'a. Se conditioneaza, ca competenti au a-se presentă in atare domineca său serbatore in biserica.

Vlaicovetiu, in 2. Noemvre 1884.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu protterulu tractualu.

Pentru deplinirea postului de invetitoriu la scól'a gr. or. confessională din **Radmanesci**, — inspecțoratuin de scóle alu Belintiului, — se escrie concursu pana la **8/20. Martie a. c.** alegerea se va tienea mane di.

Emolumintele sunt:

- a) in bani gata 133 fl. 36 cr.
- b) 24 mesuri de grâu si 40 mesuri de cucuruzu in bómbe.
- c) 4 lantie de pamentu — 3 aratoriu, 1 fenétia.
- d) 8 orgii de lemn, dintre cari patru sunt pentru incaldirea scólei.
- e) pentru conferintia 5 fl. v. a.
- f) pausialu de serisu 5 fl. v. a.
- g) locuintia libera cu $\frac{1}{2}$ jugeru intravilanu.

Recursele adjustate conform statutului organicu si §-lui 6. art. XVIII. din 1879. si adresate comitetului parochialu sé se trimita parintelui protopopu si inspectoru tractualu de scóle Georgiu Craciunescu in Belinez post'a ultima Kiszetó; avend recurentii in vr'o dumînica ori serbatore a-se presentă in biserică d'acolo, spre a-si aretă desteritatea in cantarile si tipiculu bisericescu.

Comitetulu parochialu

In contielegere cu: **G. Craciunescu**, protopop. si insp. scol.

Pentru deplinirea postului de preot la vacan'ta parochia de class'a III din **Cladov'a**, protopresbiteratulu Belintiului, — se escrie concursu, pana la **24.** éra alegerea se va tiené la **26. Martie st. vechiu 1885.**

Emolumintele suntu:

1. Un'a sessiune parochiala de 30. jugere pament aratoriu; si platiu intravilanu de jumatace jugeru;
2. Dela 153. numeri de case birulu indetinatu, si adeca: dela 130 numeri cate 20 oche de cucuruzu in bómbe său 1 fl. in bani; éra dela 23 numeri cate 2 dile de lucru;
3. Stol'a indatinata, si anume: a) pentru un'a „molitva” 50 cr.; b) pentru un'a cununia 4 fl. v. a.; c) pentru un'a ingropatiune simpla la pruncii pana la 7 ani 1 fl.; dela 7—20 ani, 2 fl. dela cei mai in versta cate 3 fl.; pentru cetirea unui evangelist 1 fl.; pentru un'a stare cu ectenii 20 cr. éra cu o evangelia 50 cr. pentru predica funebrala 2 fl.; pentru un serindariu 5 fl.

Recursele adjustate conform prescriseloru statutului organicu si adresate comitetului parochialu, sunt a se trimita parintelui protopresbiteru Georgiu Crețiunescu, in Belinez p. u. Kiszetó.

Comitetulu parochialu

In contielegere cu: **G. Crețiunescu**, m. p. protopresbiteru.

Pentru intregirea postului vacantu de invetitoriu la scól'a gr. or. romana din **Rusov'a-nóua**, in Protopresbiteratulu Bisericei-albe, dieces'a Caransebesului comitatulu Carasiu-Severinu se escrie concursu cu terminu de recurgere pana la **20 Fauru 1885. cal. Vechiu.**

Emolumente impreunate cu acestu postu invetatorescu suntu:

1. Salariu anualminte in bani gata 110 fl.
2. Grau 6.250 Hl si cucuruzu 10 Hl.
3. Cinci orgii lemn din care e a-se incalzi si sal'a de instructiune.
4. Dóue jugere pamentu aratoriu, o gradina in cupriusu de 600 orgii si cuartiru liberu.

Recursele instruite conform stat. org. bis. si a regulamentului pentru invetatori au sè-se adreseze catra onor. comitetu par. gr. or. din Rusov'a-nóua, si sè-se trimita Reverendisimului Domnu Filip Adam administr. protopresbiteralu in Jamu.

Recursele intrate dupa 20 Fauru a. c. nu se vor luá in consideratiune.

Alegerea se va tienea in **3. Martie 1885. st. v. Rusov'a-nóua**, 10. Ianuariu 1885.

Comitetulu parochialu

In contielegere cu Reverendis. Domnu **Filip Adam**, administr. protopresbiteralu.

Conformu decisiunei Consistoriale de dto 31. Decembrie Nr. 1335. B. din a. t. 1884, — pentru postulu de Capelanu temporalu, langa neputinciosulu parochu Teodoru Popoviciu din **Meziadu**, in protopresbiteratulu Beinsiu'lui; se escrie concursu cu terminu pana la **17. Februarie. v. a. c.** candu va fi si alegerea.

Emolumintele suntu jumetate din toté beneficiile acelei parochii, carea dupa dotatiunea constatatà de Sinodulu parochialu — apartienendu parochielor de clas'a a doua — pentru postulu — sau capelanulu alegandu da o dotatiune socotita in bani de 301 fl. 50. cr. v. a.

Recursele sunt a-se adresá Comitetului parochialu gr. or. din Meziadu — si a-se trimite subserisului protopresbiteru in Rabagani.

Datu din Siedinti'a Comitetului parochialu tienuta in Meziadu la 7. Ianuariu 1885.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Elia Moga**, m. p. protopresbiterulu Beinsiu'lui.

Pentru deplinirea unui postu de capelanu temporalu langa parochulu imbatranitu din **Girisius**. F., Damascenu Serbu, conform ordinatiunei V. Consistoriu gr. or. oradanu, dto 31. Decembrie 1884. Nr. 1328. B, se escrie concursu cu terminu de alegere, in **2/14. Fauru a. c.**

Postulu acest'a de capelanu la parochia de clas'a a 2-a e impreunatu cu diumatate din, toté beneficiile parochiale, cari suntu:

- 1) 16 jugere pamentu aratoriu, estravilanu,
- 2) Birulu preotiescui dela 140 numere cate o mesura de cucuruzu sfarmatu,
- 3) Din stóiele indatinate, — si cortelui in natura cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu poftiti a-si trimita recursule loru adresate comitetului parochialu din Girisiu F., si adjustate cu documentele necesarie conform statului organicu la protopresbiterulu tractualu alu Beliu'lui, in Ökrös pana la terminu de alegere.

F. Girisiu, 9/21. Ianuariu 1885.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu **Petru Suciu**, protopresbiterulu gr. or. alu Beliu'lui.